"Dissemination Education for Knowledge, Science and Culture"
-Shiksahnmaharshi Dr.Bapuji Salunkhe

Vivekanand College, Kolhapur

(An Empowered Autonomous Institute)

INTERNAL QUALITY ASSURANCE CELL
2024-25

1. Quality Initiatives/ Activities Report

1.Name of Department: Home Science

2.Name of Organized Activity : Student Seminar on – Marital Counselling & Educational Counselling

3.Date/ Duration: 17/02/2025 Time – 9:00 am.

4.Aims and Objectives:1) Provide a platform for student to present their Seminar.
2) Understanding the information of the Marital & Educational Counselling

5. No. of beneficiaries: Teacher – 03 Student total 07 Male – 01 Female - 06

6. Expenditure & funding agency: /collaborators:-

7.Brief description: The activity (Seminar) was organized by the department for student. Miss Rutika Kamble prepares the presentation and deliver the views on Marital Counselling. In it, she explained with examples, what is marriage counselling and how it is done.

Along with this, Miss Shravani Patil presented a seminar on counselling for secondary school children. In this, she provided information with examples about secondary school children need counselling, what their problems are and how counselling is done.

8. Outcomes: 1) The participant get the brief knowledge of Marital & Educational Counselling process
2) The student gained confidence.

9: Organizer/ Signatures of coordinator

VIVEKANAND COLLEGE KOLHAPUR (Empowered Autonomous) ESTD JUNE 1964

HEAD
DEPARTMENT OF HOME SCIENCE
VIVEKANAND COLLEGE, KOLHAPUR
(AUTONOMOUS)

गृहविज्ञान विभागातर्फे बी.ए. भाग ३ मधील विद्यार्थीनीं कु. ऋतिका कांबळे सोमवार दिनांक १७/०२/२५ रोजी गृहविज्ञान विभागातील विद्यार्थ्यांकरीता वैवाहिक समुपदेशन या विषयावर सेमीनार सादर करताना

गृहविज्ञान विभागातर्फे बी.ए. भाग ३ मधील विद्यार्थीनीं कु. श्रावणी पाटील सोमवार दिनांक १७/०२/२५ रोजी गृहविज्ञान विभागातील विद्यार्थ्यांकरीता माध्यमिक शाळेतील मुलाकरीता समुपदेशन या विषयावर सेमीनार सादर करताना

VIVEKANAND COLLEGE KOLHAPUR (Empowered Autonomous) ESTD JUNE 1964

" ज्ञान, विज्ञान आणि सुसंस्कार यांसाठी शिक्षण प्रसार "

- शिक्षणमहर्षी डॉ. बापूजी साळुंखे

श्री स्वामी विवेकानंद शिक्षण संस्थेचे

विवेकानंद कॉलेज,कोल्हापूर

(अधिकारप्रदत्त स्वायत्त संस्था)

गृहविज्ञान विभाग

बी.ए. भाग - ३ सेमिस्टर – ६ शै.वर्ष -२०२४-२५

नोटीस दिनांक १०/०२/२०२५

गृहविज्ञान विभाग बी.ए भाग-III च्या विद्यार्थ्यांना सूचित करण्यात येते की, दिनांक १७/०२/२०२५ रोजी सकाळी ८.०० वाजता पेपर क्र XIV – Introduction to Guidance and Counseling या विषयातील सेमीनार घेण्याचे आयोजन करण्यात आले आहे तरी सर्वांनी वेळेवर उपस्थित रहावे .

VIVEKANAND COLLEGE KOLHAPUR (Empowered Autonomous) ESTD JUNE 1964

डॉ. यु. एस. खोत

विभाग प्रमुख
गृहशास्त्र विभाग,
विवेकानंद कॉलेज कोल्हापूर.
(अधिकारप्रदत्त स्वायत्त)

" ज्ञान, विज्ञान आणि सुसंस्कार यांसाठी शिक्षण प्रसार "
- शिक्षणमहर्षी डॉ. बापूजी साळुंखे

श्री स्वामी विवेकानंद शिक्षण संस्थेचे

विवेकानंद कॉलेज,कोल्हापूर

(अधिकारप्रदत्त स्वायत्त संस्था)

गृहविज्ञान विभाग

गृहविज्ञान विभागाअंतर्गत दिनांक १७. ०२ .२०२५ रोजी ' सेमीनारसाठी गृहविज्ञान विभागातील बी.ए.३ चे उपस्थित विद्यार्थी

अ.क्र	रोल नंबर	विद्यार्थी नावे	सही
१	4912	Bhagyashri Ranjit Khandekar	B.R.Khandekar
२	4930	Nisha Amar Bajage	NBajge
३	4911	Rutika Kumar Kamble	RKK
४	4913	Prajakta kundlik Padavl	P.k.Padavl
५	4914	Shravani Rajaram patil	S.patil
६	4909	Vivek RaJaram Bune	VBY
७	4908	Rutuja Rajendra Bhosale	RBB

VIVEKANAND COLLEGE KOLHAPUR (Empowered Autonomous) ESTD JUNE 1964

डॉ. यु.एस .खोत

विभाग प्रमुख
गृहशास्त्र विभाग,
विवेकानंद कॉलेज कोल्हापूर.
(अधिकारप्रदत्त स्वायत्त)

Rajdhani

DATE / /

विवेकानंद कॉलेज

कोल्हापूर

गृहविज्ञान विभाग

शैक्षणिक वर्ष 2024-25

XIV - समुपदेशन व मार्गदर्शनासाठी ओळख

सेमिनार विषय - वैवाहिक समुपदेशन

विद्यार्थीनीचे नाव - ऋतिका कुमार कांबळे

रोल नं. - ५९॥

VIVEKANAND COLLEGE KOLHAPUR (Empowered Autonomous) ESTD JUNE 1964

Saipatil — मार्गदर्शक

सई पाटील

विभाग प्रमुख

डॉ. उर्मिला खोत.

प्रस्तावना :-

दोन भिन्न विचारांच्या भिन्न कुटूंबात वाढलेल्या व्यक्ती विवाहानंतर पती-पत्नी बनून एकत्र येतात तेंव्हा त्यांच्यात मतभिन्नता असणे साहजिकच आहे. दोघांची आवड-निवड, स्वभाव, जडणघडण, संस्कार यामध्ये तफावत असणे शक्य आहे. संसार म्हटले की, भांड्याला भांडे लागणार असे समजून घरातील-घाण्या मंडळींकडून नवदाम्पत्यांच्या वैवाहिक संघर्षाकडे दुर्लक्ष होते. पती-पत्नीमध्ये संघर्ष उद्भवल्यास घरातील त्या व्यक्तींचे मार्गदर्शन मिळू शकत नाही. त्यामुळे पती-पत्नीच्या नात्यामध्ये दुरावा निर्माण होतो. पूर्वीच्या काळी स्त्रीची भूमिका चूल आणि मूल एवढ्यापुरतीच मर्यादित असायची. आजकाल स्त्रीमुक्तीचे वारे वाहू लागले आहे. आजची स्त्री घराचा उंबरठा ओलांडून बाहेर पडली आहे. स्त्रिया देखील पुरुषांच्या खांद्याला खांदा भिडवून नोकरी-व्यवसाय करू लागल्या आहेत.

वैवाहिक संघर्षाचे प्रमाण वाढत चालले आहे. पती-पत्नी मधील नातेसंबंध व त्याचा घरातील वातावरणावर, कुटूंबावर, कामावर आणि समाजावर होणारा परिणाम या संबंधित मार्गदर्शन हे तज्ञ समुपदेशक करतो. बऱ्याच वेळा कौटुंबिक भांडणे, पती-पत्नी मधील गैरसमज तक्रारी तसेच अपेक्षांचे ओझे, विसंवाद यांमध्ये समाजातील इतर व्यक्तींची झालेली लुडबुड या आणि इतर अनेक गोष्टींचा एकत्रित परिणाम हा जोडप्याच्या वैवाहिक संबंधावर झालेला दिसून येतो. या साठीच्या समायोजनासाठी समुपदेशन करून घेणे ही काळाची गरज आहे असे म्हणणे ठरणार नाही.

VIVEKANAND COLLEGE KOLHAPUR (Empowered Autonomous) ESTD JUNE 1964

Rajdhani

DATE / /

व्याख्या -

विवाह समुपदेशन म्हणजे पती-पत्नी संबंधातील संघर्ष समजून घेण्यास आणि सोडवण्यास मदत करते ज्यामुळे त्यांचे नाते सुधारण्यास मदत होतो.

* वैवाहिक समुपदेशनाची गरज / आवश्यकता

कोणतेही लग्न परिपूर्ण नसते. लग्न दिर्घकाळ टिकण्यासाठी आणि वैवाहिक जीवन सुखी होण्यासाठी दोघांकडून खुप प्रयत्न करावे लागतात. या प्रवासात जोडप्यांना काही अडथळ्यांचा सामना करावा लागतो. त्या अडथळ्यांवर मात करण्यासाठी विवाह समुपदेशनाची गरज असते. ही गरज पुढील कारणांमुळे निर्माण होते.

1) जोडीदार निवडण्यास स्वतंत्र नसणे.
2) आईवडीलांनी हट्टाने लग्न ठरविणे.
3) स्वप्न व वास्तवता यांमधील अंतर
4) अंतरजातीय विवाह किंवा अंतरधर्मीय विवाह
5) शैक्षणिक / सांस्कृतिक असमानता
6) अतिरेकी मदयपान
7) आर्थिक कुचंबना
8) विवाह बाह्य संबंध
9) शारिरीक, मानसिक चळ

VIVEKANAND COLLEGE KOLHAPUR
ESTD JUNE 1964
(Empowered Autonomous)

थोडक्यात प्रत्येक व्यक्ती / समाज वैवाहिक जीवनाला अत्यंत महत्त्व देतो. वंश वृद्धीसाठी / शारिरीक, मानसिक समाधानासाठी निकोप वैवाहिक संबंध निर्माण होण्यासाठी वैवाहिक समुपदेशनाची

आवश्यकता असते.

* वैवाहिक समुपदेशनाचे महत्त्व -

वैवाहिक समुपदेशन हे पती-पत्नीसाठी अतिशय महत्त्वाचे आहे. कारण काही समस्या मुळापासून सोडविणे आवश्यक असते. सुखी वैवाहिक जीवन जगण्यासाठी, वैवाहिक जीवनातील समस्या सोडविण्यासाठी वैवाहिक समुपदेशन महत्त्वाचे आहे.

1) तरुण जोडप्यांना समुपदेशनाचा फायदा होऊ शकतो ज्यामुळे त्यांना वैवाहिक जीवनात निरोगी संवाद आणि सवयी लावण्यात मदत होते.

2) ज्या जोडप्यांना स्वतःला बदलायचे आहे त्यांनाही फायदा होऊ शकतो. जेव्हा दोन्ही जोडीदार खुले असतात, स्वतःच्या दोषांकडे पाहण्यास तयार असतात आणि बदल करण्यास इच्छुक असतात तेव्हा समुपदेशन अधिक प्रभावी होऊ शकते.

3) जे जोडपे आधी मदत घेतात ते वाट पाहणाऱ्यांपेक्षा चांगले परिणाम मिळवू शकतात. समस्या गंभीर होण्याआधी समुपदेशन करणाऱ्या जोडप्यांना समुपदेशनाचा मोठा फायदा होऊ शकतो.

VIVEKANAND COLLEGE KOLHAPUR (Empowered Autonomous) ESTD JUNE 1964

Rajdhani
DATE / /

* वैवाहिक समुपदेशकाची भूमिका -

वैवाहिक जीवनातील समस्या सोडविण्यासाठी समुपदेशक हा पुढील भूमिकेतून कार्य करतो :

1) समुपदेशन मनमोकळेपणाने संवाद साधण्यास प्रोत्साहन देतो.
2) संघर्ष होऊ नये यासाठी एकमेकांचा दृष्टीकोन समजून घेण्यास मदत करतो.
3) जोडप्याने तर्क शुद्ध आणि वास्तववादी विचार करावा यासाठी समुपदेशक मदत करतो.
4) योग्य निर्णय घ्यायला विवाह समुपदेशक मदत करतो.
5) वैवाहिक जीवनाचे बंध घट्ट करण्यास आणि जर समस्या असतील तर त्या सोडवून पुन्हा एकत्र यायला समुपदेशक मदत करतो.
6) नाते अधिक घट्ट करण्यासाठीही समुपदेशक मदत करतो.

* सारांश -

विवाह समुपदेशन हे समुपदेशक आणि थेरपी शोधत असलेले जोडपे यांच्यातील एक उपचारात्मक युती आहे. ही एक थेरपी आहे. ज्यामध्ये जोडप्यांना त्यांच्या नात्यात येणाऱ्या समस्यांबाबत समुपदेशन जाते.

COLLEGE KOLHAPUR
ESTD JUNE 1964
Empowered Autonomous

विवेकानंद कॉलेज, कोल्हापूर

गृहविज्ञान विभाग

शैक्षणिक वर्ष 2024-25

XIV - समुपदेशन व मार्गदर्शनासाठी ओळख

सेमिनार विषय - माध्यमिक शालेय मुलाकरता समुपदेशन

विद्यार्थिनीचे नाव - श्रावणी राजाराम पाटील

रोल नं - 4914

VIVEKANAND COLLEGE KOLHAPUR (Empowered Autonomous) ESTD JUNE 1964

मार्गदर्शक — सई पाटील

Sai Patil

विभाग प्रमुख — डॉ. उर्मिला खोत

SHUBHAM GOLD

प्रस्तावना :-

जग बदलत आहे, समाज बदलत आहे, जीवनशैली बदलत आहे, मुलांसाठीही दैनंदिन जीवन आव्हानात्मक आणि तणावपूर्ण बनले आहे. मुलांना शाळा, कुटुंब, समाज, मित्र इत्यादींकडून खूप दबावाचा सामना करावा लागतो. स्पर्धात्मकता, कौटुंबिक समस्या, कौटुंबिक दबाव, गुंडागिरी, भावंडातील शत्रुत्व, फोबिया, गैरवर्तन या काही समस्या विद्यार्थ्यांना भेडसावतात. घरे म्हणून, मुलांचे पोषण, सर्वांगीण विकास आणि शैक्षणिक विकासासाठी शाळा देखील प्रमुख घटक मानल्या जातात. शाळा हे मुलांचे दुसरे घर आहे. मुलांच्या सर्वांगीण विकासासाठी अनुकूल वातावरण राखणे महत्त्वाचे आहे.

शाळा म्हणजे काय -

शाळा ही मुलांना शिक्षण देणारी संस्था आहे. कुटुंबांप्रमाणेच मानवी समाजांचे पुनरुत्पादन करण्यात आणि त्यांना नवनवीन आणि बदल घडवून आणण्यासाठी सक्षम परिस्थिती प्रदान करण्यात त्यांची अनोखी भूमिका आहे. शाळा मुलांना विविध अनुभव देऊ शकतात. जे त्यांना त्यांच्या भविष्यातील प्रयत्नांसाठी तयार करू शकतात.

समुपदेशनाची उद्दिष्टे -

समुपदेशनाची उद्दिष्टे साध्य करता येतात जेव्हा समुपदेशन सत्राचे उद्दिष्टे स्पष्ट, योग्य आणि स्पष्ट असणे असते. विद्यार्थी समुपदेशन केवळ विद्यार्थ्यांनाच नाही तर पालक आणि शिक्षकांनाही मदत करते.

ESTD JUNE 1964 ... GE KOLHAPUR (Empow... ...nomous)

SHUBHAM GOLD

• स्वयं-शिक्षण प्रत्येक मुलाच्या मनात चिमटा काढला पाहिजे. स्वयं-शिक्षण विद्यार्थ्यांना अधिक स्वतंत्र बनवते. शालेय समुपदेशन सेवेचे प्राथमिक उद्दिष्ट विद्यार्थ्यांमध्ये स्वयं-शिक्षण वाढवणे आणि प्रोत्साहन देणे आणि त्यांना उच्च स्वावलंबी बनण्यात मदत करणे हे आहे.

• माहिती मिळवणे आणि माहितीसाठी आवश्यक सूचना देणे हे विद्यार्थी समुपदेशनाचे उद्दिष्ट आहे.

• शाळेतील समुपदेशकांची व्यावसायिक जबाबदारी आहे की विद्यार्थ्यांना भेडसावणाऱ्या समस्येचा शोध घेणे आणि त्याच्या विद्यार्थी आणि त्याच्या / तिच्या सभोवतालच्या परिस्थितीवर होणारा परिणाम शोधणे.

• विद्यार्थ्यांना समुपदेशनाच्या परिणाम समजण्यास मदत करण्यासाठी आणि त्यांची क्षमता ओळखण्यास मदत करण्यासाठी सत्राच्या शेवटी संख्याकन, सारांशाचे नियोजन केले पाहिजे.

शैक्षणिक संबंधित -

शाळेत, विद्यार्थी वेगवेगळ्या प्रकारे बदलतात. त्यांची क्षमता एकमेकांपेक्षा वेगळी आहे. अनेकदा शिक्षण प्रत्येक मुलाकडे त्यांच्या क्षमतेनुसार वैयक्तिक लक्ष देण्यात सक्षम नसतो. अशा प्रकारे, कमी शैक्षणिक क्षमता असलेल्या मुलांना मदतीची आवश्यकता असते.

मुलांचे शैक्षणिक अनेक घटकांनी प्रभावित होऊ शकतात.

उदाहरणार्थ, वर्तणुकीशी संबंधित समस्या: जिथे मुलाच्या वर्तनाचा थेट त्याच्या शैक्षणिक कामगिरीवर परिणाम होतो. येथे, समुपदेशन मुलामधील वर्तणुकीशी संबंधित समस्यांचे

कारण ओळखण्यात आणि दुरुस्त करण्यात मदत करते. वर्तणुकीतील समस्यांचे मूळ कारण शोधण्यातही समुपदेशन मदत करते.

माध्यमिक शालेय मुलांसाठी समुपदेनाची गरज -

• समुपदेशन कार्यक्रममुळे विद्यार्थ्यांना शैक्षणिक, व्यावसायिक, आणि सामाजिक माहिती मिळते.

• समुपदेशन कार्यक्रममुळे विद्यार्थ्यांच्या शैक्षणिक, सामाजिक, भावनिक, आणि वैयक्तिक कौशल्यांचा विकास होतो.

* माध्यमिक शालेय मुलांसाठी समुपदेशन म्हणजे, त्यांना शैक्षणिक, सामाजिक, भावनिक आणि वैयक्तिक क्षेत्रात मदत करणे.

ग्रंथसूची -

1) ययाती - वि.स. खांडेकर
2) वळीव - शंकर पाटील
3) एक होता कार्वर - वीणा गवाणकर
4) शिक्षण - जे. कृष्णमूर्ती
5) शालेय परिपाठ - धनपाल फटिंग

VIVEKANAND COLLEGE KOLHAPUR
ESTD JUNE 1964
(Empowered Autonomous)

SHUBHAM GOLD